

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
СЬОМЕ СКЛИКАННЯ
шоста сесія
РІШЕННЯ

Суми

10.08.2016

**Про Комплексну програму
поводження з відходами в
Сумській області на 2016-
2020 роки**

Розглянувши подану обласною державною адміністрацією Комплексну програму поводження з відходами в Сумській області на 2016-2020 роки, на підставі Закону України «Про відходи», керуючись статтею 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», обласна рада
ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Комплексну програму поводження з відходами в Сумській області на 2016-2020 роки (додається).

2. Рекомендувати міським та районним радам при затвердженні відповідних місцевих програм врахувати напрямки та заходи Комплексної програми поводження з відходами в Сумській області на 2016-2020 роки.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійні комісії обласної ради: з питань житлово-комунального та дорожнього господарства, будівництва, архітектури та надзвичайних ситуацій; з питань земельних та водних ресурсів, використання надр, екології, довкілля та лісового господарства.

Голова

С.П.Салатенко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення обласної ради
сьомого скликання
10.08.2016

**Комплексна програма поводження з відходами в
Сумській області на 2016 – 2020 роки**

Суми 2016

1. Паспорт

Комплексної програми поводження з відходами в Сумській області на 2016 – 2020 роки (далі - Програма)

1.	Ініціатор розроблення Програми	Сумська обласна державна адміністрація
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 19.11.2015 № 536-ОД «Про доопрацювання проекту Комплексної програми поводження з відходами в Сумській області на 2014-2020 роки»
3.	Розробник Програми	Управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації
4.	Співрозробники Програми	Науковий центр прикладних екологічних досліджень Сумського державного університету
5.	Відповідальний виконавець Програми	Управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації
6.	Учасники Програми	Департамент екології та охорони природних ресурсів Сумської обласної державної адміністрації; структурні підрозділи Сумської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад, комунальні підприємства місцевих рад, підприємства, установи та організації області
7.	Термін реалізації Програми	2016 – 2020 роки
8.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Обласний бюджет, у т.ч. обласний фонд охорони навколишнього природного середовища в Сумській області (далі – фонд ОНПС) Сумської області. Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у т.ч. відповідні фонди ОНПС
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, усього, у тому числі:	137770 тис. гривень
9.1.	кошти обласного бюджету, у тому числі фонд ОНПС Сумської області	33330 тис. гривень
9.2.	кошти міських, районних, сільських, селищних бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад, у тому числі фондів ОНПС	80440 тис. гривень
9.3.	кошти небюджетних джерел	24000 тис. гривень

2. Визначення основних проблем, на розв'язання яких спрямована програма

Комплексна програма поводження з відходами у Сумській області на 2016 – 2020 роки (далі – Програма) спрямована на удосконалення системи поводження з відходами, зниження антропогенного навантаження на довкілля та поліпшення екологічного стану на території Сумської області.

Забруднення довкілля відходами є однією з найгостріших екологічних проблем у Сумській області. Станом на 01.01.2016 в області накопичено 30,9 млн. тонн відходів I-IV класів небезпеки.

Основні показники поводження з відходами наведені в додатку 1 до Програми. Структура та динаміка накопичення відходів наведені в додатку 2 до Програми.

Дані щодо обсягів утворення та накопичення відходів за містами та районами області наведені в додатку 3 до Програми.

Основними джерелами утворення відходів є підприємства хімічного, машинобудівного, паливно-енергетичного та агропромислового комплексів, а також житлово-комунальне господарство.

Станом на 01.01.2016 до обласного реєстру місць видалення відходів внесено 229 МВВ, до обласного реєстру об'єктів утворення відходів (далі – ОУВ) – 245 підприємств області, до реєстру об'єктів оброблення та утилізації відходів (далі – ООУВ) – 9 підприємств.

Промислові відходи (відходи хімічного виробництва, машинобудування та паливно-енергетичного комплексу)

Основні обсяги промислових відходів утворюються на підприємствах хімічної та машинобудівної галузей.

Щорічні обсяги утворення відходів промислових виробництв змінюються в широких діапазонах, оскільки у великій мірі залежать від ступеня завантаженості відповідних виробництв. Основна частина цих відходів направляється до місць видалення відходів. На сьогоднішній день на території області накопичено близько 31 млн. тонн промислових відходів.

За територіальною ознакою найбільші обсяги промислових відходів утворюються підприємствами міста Суми – більше 90% від загальної кількості обсягу утворених відходів в області.

Основну частку утворених та накопичених промислових відходів в області складають відходи ПАТ «Сумхімпром». Найбільш багатотоннажні відходи ПАТ «Сумхімпром» - це фосфогіпс (IV клас небезпеки) та залізний купорос (III клас небезпеки).

На сьогодні в місцях видалення відходів підприємства накопичено близько 2,1 млн. тонн залізного купоросу, 15,6 млн. тонн фосфогіпсу та 14,5 млн. тонн шламу. Залізний купорос частково утилізується на підприємстві.

Ресурс використання місць видалення відходів ПАТ «Сумхімпром» вичерпується, зокрема:

орієнтовний термін експлуатації місця видалення відходів (фосфогіпсу) становить 3-4 роки;

орієнтовний термін експлуатації місця видалення відходів (залізного купоросу) становить 5-6 років;

орієнтовний термін експлуатації шламонакопичувача порядку 3-4 роки.

Питання щодо перспектив подальшого видалення відходів фосфогіпсу та залізного купоросу, а також подальшого поводження із шламом, потребує вирішення в найближчі терміни.

Також до основних багатотоннажних відходів IV класу небезпеки відносяться відходи ливарного виробництва (формувальна суміш, шлаки) ПАТ «Сумське НВО», ДП «Завод обважнених бурильних та ведучих труб», АТ «Сумський завод «Насосенергомаш».

На Сумській ТЕЦ щорічно видається на золошлаконакопичувач близько 12 тис. тонн золошлакових відходів.

Відходи ливарного виробництва та золошлакові відходи знаходять застосування для технічної рекультивациі відпрацьованих кар'єрів суглинків.

Потенційну небезпеку для довкілля становлять токсичні відходи гальванічних процесів (гальванічні шлами), які містять важкі метали (хром, нікель, цинк, тощо) та їх сполуки.

Найбільшим утворювачем відходів гальванічного виробництва є ПАТ «Сумське НВО». Обсяги утворення гальваношламів залежать від завантаження виробництва та складають близько 80 тонн/рік при номінальному навантаженні. Станом на 01.01.2016 на підприємстві накопичено 1378 тонн зазначених відходів. Гальваношлами ПАТ «Сумське НВО» періодично передаються на утилізацію або видалення спеціалізованим підприємствам.

Основні обсяги небезпечних відходів, які утворюються на підприємствах області, складають відходи споживання, а саме:

відпрацьовані люмінесцентні лампи, які містять ртуть та її сполуки;

відпрацьовані хімічні джерела струму, складовими частинами яких є свинець та інші важкі метали, окиси свинцю, кислота;

відпрацьовані масла (оливи).

Основні проблеми у сфері поводження з промисловими відходами:

використання застарілих виробничих технологій та обладнання обумовлює надмірне утворення промислових відходів;

низький рівень утилізації крупнотоннажних відходів 3, 4 класів небезпеки при значних обсягах їх утворення, як наслідок, потреба у великих площах для видалення відходів та фінансових ресурсів для їх облаштування;

значні обсяги видалення промислових відходів на полігони ТПВ.

Комунальні (муніципальні) відходи

В області визначається стійкий приріст накопичення комунальних відходів, а саме: побутові відходи, будівельні відходи, відходи функціонування очисних споруд, відходи зеленого господарства тощо.

Побутові відходи

Побутові відходи, що утворюються в процесі життєдіяльності людини, є одним із найбільших за обсягами утворення видів відходів в області.

Щороку в області утворюється порядку 300 тис. тонн ТПВ. Більшість населених пунктів області не охоплено послугами з централізованого вивезення ТПВ. Послугами з вивезення побутових відходів охоплено близько 40 % населення області. Централізоване збирання ТПВ здійснюється за контейнерною та безконтейнерною схемами. Роздільний збір окремих компонентів ТПВ упроваджено в смт Липова Долина; м. Путивль; м. Суми; м. Тростянець.

У той же час упровадження роздільного збору ТПВ є обов'язковою вимогою національного законодавства.

На території області відсутні об'єкти, на яких здійснюється оброблення / перероблення ТПВ.

Для захоронення ТПВ в області використовується близько 300 санкціонованих місць видалення відходів, з яких 18 полігонів та звалищ, що використовуються для захоронення ТПВ районних та обласного центрів.

Ресурс більшості полігонів ТПВ на межі вичерпання. Найбільш гостро стоїть питання (залишилось менше 3 років терміну експлуатації) полігонів: для м. Буринь (Буриньський район); для м. Конотоп (Конотопський район); для м. Кролевець (Кролевецький район); для м. Суми (Краснопільський район); для м. Ромни (Роменський район); для м. Дружба (Ямпільський район); для смт Ямпіль (Ямпільський район).

Переважає більшість місць видалення побутових відходів не відповідає встановленим технічним вимогам.

Недостатньо приділяється увага розробленню схем санітарного очищення населених пунктів, упровадження яких могло б покращити становище у сфері поводження з відходами.

Проблемним залишається поводження з небезпечними відходами споживання, які утворюються у населення. Розрахунковий обсяг утворення таких відходів на території області складає близько 2 тис. тонн на рік. Сьогодні поводження з цими відходами відбувається безконтрольно, а механізм вирішення проблеми не відпрацьований (дієва модель вирішення такої проблеми в Україні відсутня взагалі).

Основні проблеми у сфері поводження з побутовими відходами:

недосконалість діючих схем збирання і вивезення ТПВ у населених пунктах;

відсутність збору та належного видалення компонентів небезпечних відходів у складі ТПВ;

недостатня кількість вилучення ресурсних компонентів ТПВ;

недостатня кількість та недостатньо якісний стан існуючого контейнерного парку, а також спецавтотранспорту для перевезення ТПВ;

незадовільний стан місць видалення ТПВ (полігонів, звалищ);

відсутність потужностей з оброблення / перероблення ТПВ (сортувальних ліній, комплектів поглибленої переробки ТПВ).

Основні причини наявних проблем у сфері поводження з побутовими відходами:

недостатній рівень адміністративного та організаційно-технічного забезпечення, у т.ч. контролю за дотриманням вимог чинного законодавства;

недостатня кількість фінансових вкладень (інвестицій) у розвиток сфери поводження з ТПВ;

недостатній рівень освіченості та культури населення з питань поводження з відходами.

Непридатні і заборонені до використання пестициди

Залишається складною ситуація у сфері поводження з непридатними або забороненими до використання хімічними засобами захисту рослин (ХЗЗР чи пестициди).

Непридатні до використання та заборонені ХЗЗР на сьогодні зберігаються на 68 складах. З них у незадовільному стані – 43 склади, в задовільному – 26.

Загальний обсяг накопичення небезпечних та заборонених для використання пестицидів та тари станом на 01.02.2016 складає 535,685 тонни, у т.ч. близько 474 тонн пестицидів та 61 тонна тари з під них (додаток 4 до Програми).

3. Визначення мети програми

Метою Програми є удосконалення системи поводження з відходами в Сумській області, яка забезпечує: зменшення обсягів утворення відходів; максимально повне збирання та утилізацію відходів; безпечне видалення відходів.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання програми

Досягнення мети програми можливе за умови комплексного підходу до розв'язання проблем у сфері поводження з різними категоріями (видами) відходів.

Промислові відходи

Здійснення операцій щодо поводження з промисловими відходами належить до компетенції відповідних суб'єктів господарювання. Шляхом зменшення обсягів утворення промислових відходів, ступеня їх небезпеки та впливу на довкілля є упровадження сучасних методів ведення виробничої діяльності та технологічних рішень.

Програмою передбачено інформаційне сприяння суб'єктам господарювання щодо впровадження сучасних методів ведення виробничої діяльності та технологічних рішень, а також провадження діяльності у сфері поводження з відходами.

Побутові відходи

У цьому напрямі передбачається здійснення необхідних (базових) заходів із забезпечення санітарного очищення населених пунктів, упровадження заходів, спрямованих на вилучення ресурсних складових та небезпечних відходів у складі ТПВ, а також створення умов для залучення інвестиційного капіталу у сферу поводження з відходами.

Базові принципи розвитку системи поводження з ТПВ в області:

підвищення кваліфікації представників органів місцевого самоврядування та ступеня їх залучення до процесів розвитку системи поводження з ТПВ;

створення регіонально орієнтованої системи поводження з ТПВ, що дозволить забезпечити сільське населення якісними послугами у сфері поводження з ТПВ;

запровадження роздільного збирання ТПВ та розвиток інфраструктури з вилучення ресурсних складових з ТПВ;

зменшення кількості місць захоронення ТПВ з переходом на використання регіональних полігонів ТПВ.

Система поводження з відходами повинна створюватися з урахуванням поточної та перспективної діяльності зі створення спроможних територіальних громад на території області.

Відповідно до ієрархії поводження з відходами, визначеної Директивою Європейського парламенту та ради від 5 квітня 2006 року про відходи, першочерговими повинні бути заходи, спрямовані на попередження або зменшення утворення відходів. Це досягається за рахунок ощадливого споживання продукції та запровадження індивідуального (можливо централізованого) компостування рослинних відходів.

У відповідності з положеннями Закону України «Про відходи» роздільне збирання ТПВ сьогодні є єдиним законним варіантом, що також узгоджується з ієрархією поводження з відходами.

Програмою передбачено, що на першому етапі в сільській місцевості змішані (не ресурсні) відходи збираються з визначеною періодичністю за допомогою пакетів у сміттєвоз. У селах з населенням більше 100 мешканців встановлюються 2 контейнерних майданчики (в центральній частині місця та біля кладовища). Збір ресурсоцінних складових може здійснюватися або в пакетах, або шляхом створення місця накопичення окремих категорій відходів (ресурсних та, в перспективі, небезпечних, великогабаритних, будівельних).

Органи місцевого самоврядування в межах чинного законодавства можуть приймати власні рішення щодо організації збирання ТПВ, що відрізняються від зазначених у програмі та більше відповідають місцевим умовам.

Збирання та вивезення побутових відходів у межах певної території здійснюється юридичною особою, яка уповноважена на це органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, визначеному чинним законодавством.

Для вилучення ресурсоцінних складових з ТПВ у кожному районі планується створення відповідних потужностей: спеціально облаштованих

місць для попереднього оброблення зібраних окремо компонентів ТПВ (далі центр вторинної сировини) або сортувальних ліній (для оброблення більших обсягів відходів). Рішення щодо застосування конкретного варіанту повинно прийматися на підставі техніко-економічного обґрунтування. Рішення щодо вибору варіанту створення комплексу перероблення відходів м. Суми повинно прийматися на підставі окремого техніко-економічного обґрунтування фінансово-економічних можливостей та наявних інвестиційних пропозицій.

В усіх районах повинні бути прийняті рішення щодо регіональних полігонів, на яких будуть здійснюватися захоронення ТПВ відповідних населених пунктів. Це може бути як регіональний полігон, розташований на території відповідного району, так і полігон, розташований в іншому районі. Таке рішення повинно бути узгоджене з органами місцевого самоврядування громади, на території якої розташований (або буде розташований) відповідний регіональний полігон.

При створенні регіональних полігонів ТПВ доцільно орієнтуватися в першу чергу на розташування найбільш крупних міст (м. Суми; м. Конотоп; м. Шостка; м. Охтирка; м. Ромни; м. Глухів), в яких утворюється найбільша кількість відходів. В якості території, що обслуговується, може бути як район, декілька районів, так і територія, межі якої не співпадають з межами адміністративних територій.

Наближення полігонів до найбільших міст дозволить мінімізувати витрати на транспортування ТПВ та збільшити рентабельність вилучення вторинної сировини з ТПВ за рахунок акумулювання більших обсягів відходів. Прийняття рішень щодо створення місць захоронення ТПВ повинно здійснюватися на підставі аналізу альтернативних варіантів захоронення на найближчому регіонально орієнтованому полігоні ТПВ з урахуванням ресурсу відповідного полігону, сукупності капітальних та поточних витрат на захоронення та транспортування ТПВ. У разі необхідності транспортування ТПВ на великі відстані, для зниження транспортних витрат можуть створюватися перевантажувальні станції, доцільність встановлення яких повинна підтверджуватися результатами розрахунків техніко-економічних показників.

Ліквідація санкціонованих та несанкціонованих звалищ здійснюється після створення умов для позбавлення від ТПВ відповідних населених пунктів із дотриманням вимог чинного законодавства.

Непридатні і заборонені до використання пестициди

У цьому питанні пріоритетним є захист навколишнього природного середовища та здоров'я людини від негативного впливу відходів. Тому програмою передбачено забезпечення передачі пестицидів спеціалізованій організації на знешкодження. У разі неможливості вирішення питання знешкодження пестицидів необхідно перезатарити та забезпечити належне зберігання в першу чергу тих пестицидів, що зберігаються в складах незадовільного стану.

Шляхи виконання програми

1. Організація ефективної роботи та узгодженість дій виконавців програми (суб'єктів).
2. Правове та регуляторне забезпечення.
3. Фінансово-економічне забезпечення.
4. Наукове та інформаційне забезпечення.
5. Освіта, виховання та формування громадської думки.
6. Міжнародне співробітництво.

Організація ефективної роботи та узгодженість дій виконавців програми (суб'єктів)

Відповідальним виконавцем Програми є управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації.

Учасниками Програми – структурні підрозділи Сумської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад, комунальні підприємства місцевих рад, підприємства, установи та організації області.

Досягнення мети з удосконалення системи поводження з відходами в Сумській області можливе лише за умови інтеграції зусиль відповідальних виконавців та учасників програми.

Підвищення ефективності системи управління відходами досягається шляхом її постійного удосконалення з урахуванням методології екологічного менеджменту, закріпленої системою стандартів серії ISO 14000.

Запорукою успішної реалізації програми є послідовність та узгодженість дій суб'єктів, залучених до її виконання. Наявні проблеми принципово неможливо вирішити лише шляхом реалізації запланованих технічних заходів без вирішення питань організаційного характеру, особливо це стосується сфери поводження з ТПВ.

У додатку 5 до Програми наведені організаційні заходи з реалізації Програми в частині поводження з ТПВ на 2016 рік.

Правове та регуляторне забезпечення

Правові засади виконання Програми складаються із чинного галузевого законодавства та нормативних актів місцевого рівня.

Виконання Програми передбачає впорядкування регуляторної бази місцевого рівня, а також необхідної документації у сфері поводження з відходами, що визначена чинним законодавством.

Фінансово-економічний механізм, обсяги та джерела фінансування

Фінансово-економічний механізм реалізації Програми включає в себе засоби економічного та фінансового забезпечення діяльності у сфері поводження з відходами.

Джерелами фінансування заходів Програми є:

- обласний бюджет, у тому числі обласний фонд охорони навколишнього природного середовища;
- місцеві бюджети, у тому числі місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища;

кошти підприємств, установ та організацій;
кошти, залучені за рахунок інвестицій, кредитів та безповоротної допомоги.

Одним із важливих джерел бюджетного фінансування програмних заходів є обласний та місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища. Напрями, за якими дозволяється фінансування природоохоронних заходів у сфері поводження з відходами з фонду, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 1996 р. № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів». Використання коштів обласного та місцевих бюджетів проводиться на підставі кошторису та плану заходів відповідного фонду охорони навколишнього природного середовища, який затверджується Сумською обласною та місцевими радами у встановленому порядку.

При фінансуванні з обласного бюджету заходів Програми у сфері поводження з ТПВ перевага віддається заходам, що спрямовані на створення та розвиток регіональних систем поводження з ТПВ.

З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, поточне планування заходів за Програмою слід здійснювати з урахуванням інших галузевих та державних програм, які діють в області та містять заходи, що мають відношення до сфери поводження з відходами, але передбачають фінансування з інших джерел.

Для виконання природоохоронних заходів та проектів, що потребують значних обсягів фінансування, можуть залучатися кошти з різних джерел (державний, обласний та місцеві бюджети, грантові кошти, а також кошти підприємств та організацій) на умовах співфінансування.

Ресурсне забезпечення Програми наведено в додатку 6 до Програми.

Наукове та інформаційне забезпечення

Ефективне виконання Програми передбачає використання існуючих наукових знань та інформації на предмет їх прикладного застосування, наукове опрацювання проектів, заходів та управлінських рішень у сфері поводження з відходами.

Належне виконання Програми вимагає якісного інформаційного забезпечення. Сумська обласна державна адміністрація, районні державні адміністрації та місцеві ради, підприємства і організації області повинні мати об'єктивну інформацію про стан справ у сфері поводження з відходами.

Основними джерелами такої інформації мають бути дані моніторингу сфери поводження з відходами та довкілля, а також дані державного статистичного спостереження.

Сумська обласна державна адміністрація, районні державні адміністрації та місцеві ради повинні забезпечувати доступ зацікавлених суб'єктів до інформації про стан справ у сфері поводження з відходами.

Населення області повинно систематично інформуватися через ЗМІ про стан справ у сфері поводження з відходами.

Освіта, виховання та формування громадської думки

Ефективність функціонування системи поводження з відходами у великій мірі визначається рівнем кваліфікації представників влади, які залучені до управління в цій сфері, освіченістю та активністю участі в процесі громадськості.

Підвищення рівня екологічної культури та знань досягається шляхом системної реалізації екологічних освітніх проектів та заходів.

Ефективне розв'язання визначених проблем потребує залучення громадськості до участі в прийнятті управлінських рішень з питань поводження з відходами, здійснення громадського екологічного контролю, реалізації громадських проектів у сфері охорони довкілля та благоустрою.

Міжнародне співробітництво

Міжнародне співробітництво передбачає:

забезпечення реалізації на території області прийнятих Україною міжнародних угод у сфері поводження з відходами;

сприяння впровадженню на території області програм та проектів фондів міжнародної технічної допомоги у сфері поводження з відходами.

Строки (етапи) виконання програми

Реалізація природоохоронних заходів за відповідними напрямками Програми передбачена на період 2016 – 2020 рр.

Програма передбачає два етапи:

I етап: 2016 – 2018 рр., II етап: 2019 – 2020 рр.

Терміни реалізації конкретних заходів визначаються проектно-кошторисною документацією, рішеннями органів державної влади та місцевого самоврядування.

Загальний обсяг фінансування програми складає 137770 тис. гривень, у тому числі:

за I етапом – 116610 тис. гривень;

за II етапом – 21160 тис. гривень.

5. Завдання, заходи та результативні показники Програми

Протягом періоду реалізації Програми для досягнення мети (цілей) програми планується забезпечити виконання нижчезазначених завдань та здійснити конкретні заходи за визначеними напрямками діяльності.

Завдання за напрямом поводження з побутовими відходами:

розвиток інфраструктури збирання та перевезення побутових відходів;

створення потужностей з обробки та переробки побутових відходів;

будівництво, реконструкція, упорядкування полігонів та звалищ твердих побутових відходів;

створення потужностей з утилізації відходів;

забезпечення екологічної безпеки місць видалення побутових відходів після завершення їх експлуатації.

Завдання за напрямом поводження з промисловими відходами:

належне інформаційне забезпечення діяльності у сфері поводження з промисловими відходами шляхом складання і ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів і реєстру місць видалення відходів, узагальнення та надання зацікавленим сторонам інформації щодо поводження з відходами в області, організації та участі у заходах інформаційного спрямування, що включають питання поводження з відходами.

Завдання за напрямом поводження з непридатними чи забороненими до використання ХЗР (пестицидами):

забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, утилізації чи видалення непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин.

Завдання за напрямом удосконалення системи поводження з відходами:

створення дієвих регіональних систем поводження з ТПВ.

Заходи Програми наведені в додатках 5, 7.

Результативні показники програми

Цільові (результативні) показники за напрямом поводження з побутовими відходами

№	Завдання	Цільові (результативні) показники	Значення цільового показника	Метод контролю
1	2	3	4	5
1. Розвиток інфраструктури збирання та перевезення побутових відходів				
1.1.	Розширення надання послуг у сфері поводження з ТПВ населенню та суб'єктам господарювання	Кількість сільських рад, що охоплені системою централізованого збирання ТПВ	2018 р. – 10% від кількості сільрад області 2020 р. – 20% від кількості сільрад області	Дані офіційних звітів (відповіді на запити)
		Охоплення населення послугами у сфері поводження з ТПВ	60%	Дані офіційних звітів (відповіді на запити) Контроль за кількістю укладених договорів
		Охоплення суб'єктів господарювання послугами у сфері поводження з ТПВ	90%	
1.2.	Забезпечення максимально повного збирання відходів, які не мають ресурсної цінності	Кількість захоронення ТПВ	Відстежується динаміка зміни показника по роках	Дані обліку захоронення на полігонах ТПВ
		Кількість несанкціонованих звалищ (наявних та ліквідованих)	Відстежується динаміка зміни показника по роках	Дані офіційних звітів (відповіді на запити)
		Загальний стан забрудненості довкілля ТПВ	Відстежується динаміка зміни показника по роках	Опосередкований контроль шляхом опитування насе-

№	Завдання	Цільові (результативні) показники	Значення цільового показника	Метод контролю
1	2	3	4	5
			роках	лення
1.3.	Збільшення кількості збирання відходів, що мають ресурсну цінність	Кількість населених пунктів, в яких запроваджено роздільний збір ТПВ	100% населених пунктів, де надаються послуги зі збирання ТПВ	Дані офіційних звітів (відповіді на запити)
2. Створення потужностей з обробки та переробки побутових відходів				
2.1.	Створення потужностей з оброблення/перероблення ТПВ або окремих фракцій	Кількість створених об'єктів з оброблення/перероблення ТПВ або окремих фракцій	18	Дані офіційних звітів (відповіді на запити)
3. Будівництво, реконструкція, упорядкування полігонів та звалищ твердих побутових відходів				
3.1.	Створення нових та розширення існуючих полігонів ТПВ	Кількість створених та/або розширених полігонів ТПВ (у т.ч. нових карт закоронення)	3	Дані офіційних звітів (відповіді на запити)
3.2.	Реконструкція та облаштування діючих полігонів ТПВ	Кількість реконструйованих та облаштованих полігонів ТПВ	6	Дані офіційних звітів (відповіді на запити)
4. Створення потужностей з утилізації відходів				
4.1	Створення потужностей для утилізації (перероблення) відходів зеленого господарства населених пунктів	Кількість наявних об'єктів, на яких здійснюється утилізація (перероблення) відходів зеленого господарства населених пунктів	Відстежується динаміка показника по роках	Дані офіційних звітів (відповіді на запити)
5. Забезпечення екологічної безпеки місць видалення побутових відходів після завершення їх експлуатації				
5.1.	Рекультивация полігонів та звалищ ТПВ	Кількість рекультивованих полігонів та звалищ ТПВ	Відстежується динаміка показника по роках	Дані офіційних звітів (відповіді на запити)

Оцінка цільових показників виконується по області та окремо за окремими адміністративними одиницями області (містами, районами, об'єднаними територіальними громадами). Періодичність моніторингу цільових показників – 1 раз на рік.

Очікувані результати виконання Програми за напрямом поведження з промисловими відходами:

зменшення кількості порушень чинного законодавства суб'єктами господарювання у сфері поведження з відходами.

Очікувані результати виконання Програми за напрямом поведження з непридатними чи забороненими до використання ХЗЗР (пестицидами):

повне очищення території області від непридатних та заборонених пестицидів.

Очікувані результати виконання Програми за напрямом удосконалення системи поведження з відходами:

функціонування регіональних систем поводження з ТПВ, що охоплюють технічні та організаційні складові протягом усього циклу поводження з відходами від утворення до безпечного захоронення не перероблених залишків.

6. Координація та контроль за ходом виконання програми

Координацію між учасниками та виконавцями Програми та контроль за виконанням заходів здійснює відповідальний виконавець Програми: управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації.

Контроль за цільовим та ефективним використанням коштів здійснює головний розпорядник коштів, який визначається рішенням Сумської обласної ради.

Про стан виконання заходів виконавці Програми раз на рік до 20 січня наступного за звітним року інформують управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації. У разі невиконання заходів надається обґрунтування причин невиконання.

Управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації узагальнює отриману інформацію та щороку до 1 березня наступного за звітним року інформує голову Сумської обласної державної адміністрації і надає звіт до Сумської обласної ради для розгляду на постійних комісіях з питань земельних та водних ресурсів, використання надр, екології, довкілля та лісового господарства і з питань житлово-комунального та дорожнього господарства, будівництва, архітектури та надзвичайних ситуацій.

Додаток 1
до Програми

Основні показники поводження з відходами (тис. тонн)

№	Показники	2010	2011	2012	2013	2014
1	Утворилося	889,58	1081,536	1071,653	644,369	938,227
2	Отримано зі сторони	322,183	259,198	250,454	261,461	274,046
3	у тому числі з інших країн	0,0001	-	-	-	-
4	Використано	338,811	458,495	401,974	253,820	251,645
5	Знепкоджено (знищено)					
6	у тому числі спалено	28,981	32,759	25,745	20,781	132,742
7	Направлено в сховища організованого складування (поховання)	463,32	648,867	667,983	537,140	644,075
8	Передано на сторону	407,508	220,525	244,858	156,750	190,327
9	у тому числі іншим країнам	1,775	1,127	0,095	-	-
10	Направлено в місця неорганізованого складування за межі підприємств	-	-	199,285	1,279	0,500
11	Втрати відходів внаслідок витікання, випаровування, пожеж, крадіжок	0,0003	0,001	0,002	0,158	9,470
12	Наявність на кінець року у сховищах організованого складування та на території підприємств	28971,5	29932,141	30054,120	30391,119	30879,794

Структура та динаміка накопичення відходів

№ з/п	Показник	Одиниця виміру	Кількість				
			2010	2011	2012	2013	2014
1	Кількість підприємств, охоплених статистичними спостереженнями	од.	495	493	464	403	394
2	Накопичено відходів, усього, у тому числі:	т	28971529,7	29932141,2	30054120,9	30391118,5	30879794,0
3	відходи I класу небезпеки	т	812,0	819,8	402,7	-	-
4	відходи II класу небезпеки	т	37303,3	35973,3	35903,2	-	-
5	відходи III класу небезпеки	т	1845997,6	1909224,5	1971907,8	-	-
6	відходи I-III класу небезпеки	т	1884112,9	1946017,6	2008213,7	2047393,0	2084280,0
7	відходи IV класу небезпеки	т	27087416,8	27986123,6	28045907,3	28343725,5	28795514,0

Додаток 3
до Програми

Утворення та накопичення відходів за містами та районами
Сумської області

Місто, район	Фактично утворилося відходів, тонн			Накопичено відходів, тонн		
	2012	2013	2014	Станом на 01.01.2013	Станом на 01.01.2014	Станом на 01.01.2015
м. Суми	677751,5	464339,0	667585,6	28892442,8	29269191,9	29639999,6
м. Охтирка	11004,0	12894,9	15232,8	29493,3	35090,2	39845,7
м. Глухів	3600,3	8563,9	7549,4	166385,9	7678,1	17580,9
м. Конотоп	46605,3	49834,5	63225,3	37192,3	48273,9	69529,9
м. Лебедин	6010,4	7613,5	7068,0	54320,5	59483,5	63565,3
м. Ромни	3587,9	6080,6	10336,9	19226,1	23243,3	250977,1
м. Шостка	69164,7	63905,5	60956,0	68897,8	69281,0	80553,5
Білопільський район	29886,5	7855,5	12098,9	28912,0	26024,3	28042,5
Буринський район	3307,4	3576,6	2547,0	21552,4	24751,2	26031,0
Великописарівський район	505,7	665,7	49,7	35,5	46,8	-
Глухівський район	107782,2	11,4	1427,8	6,3	6,3	-
Конотопський район	7254,4	9253,5	7975,9	306,8	82,4	10,8
Краснопільський район	3300,5	66554,4	8847,7	410134,7	490385,4	564796,8
Кролевецький район	14504,1	14060,2	1666,1	70,6	93,4	17,3
Лебединський район	33463,0	9718,1	9046,6	41354,9	26264,1	-
Липоводолинський район	117,2	174,0	263,3	91,8	73,1	1710,0
Недригайлівський район	170,5	118,8	63,4	0,7	1,0	-
Охтирський район	3981,7	5177,3	3191,2	645,8	35090,2	-
Путівльський район	179,8	447,2	2256,2	2524,9	2762,8	5146,0
Роменський район	23341,6	15892,1	24347,0	496,1	551,6	-
Середино-Будський район	8044,7	1104,7	1132,4	6889,0	7476,3	8076,8
Сумський район	4903,0	5338,2	18936,5	307,0	318,0	-
Тростянецький район	6930,2	11737,0	8701,2	61360,3	66272,2	71269,2
Шосткинський район	2872,9	1057,5	1861,1	199026,4	219825,5	-
Ямпільський район	3384,1	2234,1	1860,8	12447,0	12179,2	12641,7
Всього	1071653,7	768208,2	938226,9	30054120,9	30391118,5	30879794,0

Інформація щодо заборонених і непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин, тари від них в Сумській області станом на 1 лютого 2016 року

№ з/п	Місце розміщення	Кількість ХЗЗР та тари		Кількість складів накопичення ХЗЗР та тари	
		тонн ХЗЗР	тонн тари	Задовільного стану	Незадовільного стану
1	Білопільський район		1,0	1	-
2	Буринський район		0,4	-	1
3	Великописарівський район	-	-	-	-
4	Глухівський район	-	-	-	-
5	Конотопський район	-	-	-	-
6	Краснопільський район	1,0	2,1	2	-
7	Кролевецький район	-	-	-	-
8	Лебединський район	15,500	-	2	2
9	Липоводолинський район	37,2	-	-	3
10	Недригайлівський район	-	0,067	-	1
11	Охтирський район	22,783	-	4	1
12	Пугивльський район	9,8	0,25	-	7
13	Роменський район	68,6	5,9	4	9
14	Середино-Будський район	-	-	-	-
15	Сумський район	279,176		10	18
16	Тростянецький район	-	-	-	-
17	Шосткинський район	-	51,909	2	-
18	Ямпільський район	-	-	-	-
	м. Шостка	40,0	-	1	-
	Всього по області	474,059	61,626	26	43

Організаційні заходи з реалізації Програми в частині поводження з ТПВ на 2016 рік

Рекомендований перелік заходів щодо вдосконалення діючих систем поводження з ТПВ

1. Упорядкування внутрішньої документації щодо поводження з відходами (виконавчі органи місцевих рад, підприємства, установи та організації усіх форм власності, діяльність яких пов'язана із поводженням з відходами).

2. Збільшення обсягів укладених договорів на послуги щодо поводження з ТПВ для населення, організацій і установ (підприємства, установи та організації усіх форм власності, діяльність яких пов'язана із поводженням з відходами).

Перелік заходів щодо створення регіональних систем поводження з ТПВ

1. Проведення інформаційного семінару на рівні Сумської обласної державної адміністрації із залученням представників районних державних адміністрацій. Тематика семінару: «Створення систем поводження з ТПВ на регіональному рівні».

2. Створення на рівні районів координаційних рад з питань поводження з ТПВ.

3. Проведення інформаційних семінарів на рівні районів із залученням усіх голів сільських усіх та відповідальних представників місцевого самоврядування. Тематика семінару: «Створення систем поводження з ТПВ на регіональному рівні».

4. Рішення, що слід прийняти на рівні координаційних рад:
визначення регіонально орієнтованих місць видалення ТПВ;
визначення технічних аспектів збирання ТПВ, у т.ч. ресурсоцінних складових;

визначення технічних та організаційних аспектів вилучення ресурсоцінних складових ТПВ;

визначення діючих та потенційних операторів з надання послуг у сфері ТПВ, у т.ч. необхідності проведення відповідних конкурсів;

оцінка потреб у фінансуванні заходів зі створення регіональної системи поводження з ТПВ;

визначення етапів створення регіональних систем поводження з ТПВ;

підготування планів створення регіональних систем поводження з ТПВ.

5. Проведення інформаційних семінарів на рівні районів із залученням усіх сільських голів та відповідальних представників місцевого самоврядування. Тематика семінару: «Співробітництво територіальних громад в контексті створення регіональних систем поводження з ТПВ».

6. Початок діяльності щодо співробітництва територіальних громад у розрізі створення регіональних систем поводження з ТПВ.

Додаток 6
до Програми

Ресурсне забезпечення Програми

тис. гривень

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Етапи виконання програми				Усього витрат на виконання програми
	I			II	
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019-2020 рр.	
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі:	12060	83950	20600	21160	137770
обласний бюджет, у тому числі. фонд ОНПС Сумської області	9050	10700	8400	5180	33330
Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад у тому числі фонди ОНПС	3010	49250	12200	15980	80440
кошти небюджетних джерел	0	24000	0	0	24000

Додаток 7
до Програми

Напрями діяльності та заходи програми

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансових ресурсів, тис. грн.					Очікуваний результат
						Усього	у тому числі:				
							2016	2017	2018	2019-2020	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Розвиток інфраструктури збирання та перевезення побутових відходів	1.1. Придбання та впровадження установок і обладнання та машин для збору та транспортування побутових відходів, у т.ч. контейнерів для збирання побутових відходів на території сел	2016 – 2020	Виконавчі органи місцевих рад, спеціалізовані підприємства	Усього, у тому числі	5050	3000	450	500	1100	Поліпшення санітарного стану населених пунктів сільської місцевості
					Обласний бюджет, у тому числі фонд ОНПС	3000	3000	0	0	0	
					Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у тому числі фонди ОНПС	2050	0	450	500	1100	
2	Створення потужностей з обробки та переробки побутових відходів	2.1. Будівництво споруд, придбання та впровадження установок, обладнання та машин для перероблення побутових відходів, а саме: комплексу із сортування і переробки ТПВ в м. Суми; ліній по сортуванню ТПВ у містах Конотоп, Шостка, у Роменському районі, в Охтирському районі - центрів вторинної сировини	2016 – 2020	Управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації, виконавчі органи місцевих рад, спеціалізовані підприємства	Усього, у тому числі	29200	0	29200	0	0	Зменшення обсягів захоронення відходів
					Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у тому числі фондів ОНПС	5200	0	5200	0	0	
					Інші джерела	24000	0	24000	0	0	

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансових ресурсів, тис. грн.					Очікуваний результат
						Усього	у тому числі:				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3	Будівництво, реконструкція, упорядкування полігонів та звалищ твердих побутових відходів	3.1. Будівництво нових та розширення існуючих полігонів ТПВ, у тому числі, на території районів: Роменського; Конотопського; Краснопільського	2016 – 2020	Управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації, виконавчі органи Конотопської, Роменської, Сумської міських рад, спеціалізовані підприємства	Усього, у тому числі	75900	900	45000	15000	15000	Збільшення частки ТПВ, що захованяться з дотриманням вимог чинного законодавства
					Обласний бюджет, у тому числі фонд ОНПС	15000	0	5000	5000	5000	
					Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у тому числі фонди ОНПС	60900	900	40000	10000	10000	
		Усього, у тому числі	1850	550	500	600	200	Підвищення рівня екологічної безпеки місць захоронення ТПВ			
		Обласний бюджет, у тому числі фонд ОНПС	450	450	0	0	0				
		Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у тому числі фонди ОНПС	1400	100	500	600	200				
	3.2. Реконструкція та облаштування діючих полігонів ТПВ, у тому числі: м. Білопілья, смт. Велика Писарівка, м. Глухів, смт. Липова Долина, Лебединський район, м. Тростянець	2016 – 2020	Управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації, виконавчі органи місцевих рад м. Білопілья, смт Велика Писарівка, м. Глухів, м. Тростянець смт Липова Долина, Лебединського району, спеціалізовані підприємства								

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансових ресурсів, тис. грн.					Очікуваний результат
						Усього	у тому числі:				
							2016	2017	2018	2019-2020	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4	Створення потужностей з утилізації відходів	4.1. Створення потужностей для утилізації (перероблення) відходів зеленого господарства населених пунктів	2019 – 2020	Виконавчі органи місцевих рад, спеціалізовані підприємства	Усього, у тому числі	2500	0	0	0	2500	Збільшення частки відходів зеленого господарства населених пунктів, що утилізуються
					Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад	2500	0	0	0	2500	
5	Забезпечення екологічної безпеки місць видалення відходів після завершення їх експлуатації	5.1 Рекультивация територій полігонів твердих побутових відходів	2016 – 2020	Управління житлово-комунального господарства Сумської обласної державної адміністрації, виконавчі органи місцевих рад, спеціалізовані підприємства	Усього, у тому числі	9000	4000	2000	1000	2000	Підвищення рівня екологічної безпеки місць захоронення ТПВ
					Обласний бюджет, у тому числі фонд ОНПС	3000	3000	0	0	0	
					Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у тому числі фонди ОНПС	6000	1000	2000	1000	2000	
6	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, утилізації чи видалення непри-	6.1. Збирання, транспортування, утилізація чи видалення непридатних або заборонених до використання	2016 – 2018	Департамент екології та охорони природних ресурсів Сумської	Усього, у тому числі	11610	2710	5600	3300	0	Очищення території області від непридатних або заборонених до використання
					Обласний бюджет, у тому числі фонд ОНПС	11400	2500	5600	3300	0	

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансових ресурсів, тис. грн.					Очікуваний результат
						Усього	у тому числі:				
							2016	2017	2018	2019-2020	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	датних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин та тари з під них	ХЗЗР та тари з під них		обласної державної адміністрації, місцеві ради, спеціалізовані підприємства	Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у тому числі фонди ОНПС	210	210	0	0	0	ХЗЗР та тари з під них
7	Наукові дослідження, проектні та проектно-конструкторські розроблення, вдосконалення системи моніторингу у сфері поводження з відходами	7.1. Розроблення/коригування схем санітарного очищення населених пунктів	2016 – 2017	Виконавчі органи місцевих рад, спеціалізовані підприємства	Усього, у тому числі	1700	700	1000	0	0	Поліпшення санітарного стану населених пунктів
					Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад	1700	700	1000	0	0	
8	Інформаційно-просвітницька діяльність стосовно впровадження ефективних методів поводження з відходами, у тому числі впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів	8.1 Проведення науково-технічних конференцій і семінарів, організація інших заходів з питань поводження з відходами	2016 – 2020	Управління житлово-комунального господарства, Департамент екології та охорони природних ресурсів Сумської обласної адміністрації, районні державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад	Усього, у тому числі	230	50	50	50	80	Підвищення рівня кваліфікації фахівців, що працюють у сфері поводження з відходами, а також освіченості населення з питань поводження з відходами
					Обласний бюджет, у тому числі фонд ОНПС	115	25	25	25	40	
					Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у тому числі фонди ОНПС	115	25	25	25	40	

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансових ресурсів, тис. грн.					Очікуваний результат
						Усього	у тому числі:				
							2016	2017	2018	2019-2020	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		8.2 Підготовка і видання методичних і навчальних посібників з питань поводження з відходами	2016 – 2020	Управління житлово-комунального господарства, Департамент екології та охорони природних ресурсів Сумської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад	Усього, у тому числі	230	50	50	50	80	Підвищення рівня інформаційно-просвітницької діяльності у сфері поводження з відходами
					Обласний бюджет, у тому числі фонд ОНПС	115	25	25	25	40	
					Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у тому числі фонди ОНПС	115	25	25	25	40	
		8.3 Підготовка та видання поліграфічної продукції, створення відіотек та фонотек щодо пропаганди ефективних методів поводження з відходами, у тому числі роздільного збирання твердих побутових відходів	2016 – 2020	Управління житлово-комунального господарства, Департамент екології та охорони природних ресурсів Сумської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад	Усього, у тому числі	500	100	100	100	200	Підвищення рівня освіченості населення з питань поводження з відходами
					Обласний бюджет, у тому числі фонд ОНПС	250	50	50	50	100	
					Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у тому числі фонди ОНПС	250	50	50	50	100	

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансових ресурсів, тис. грн.				Очікуваний результат	
						Усього	у тому числі:				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Усього за Програмою:				Усього, у тому числі	137770	12060	83950	20600	21160	
					Обласний бюджет, у т.ч. фонд ОНПС	33330	9050	10700	8400	5180	
					Міські, районні, сільські, селищні бюджети та бюджети об'єднаних територіальних громад, у тому числі фонди ОНПС	80440	3010	49250	12200	15980	
					Інші джерела	24000	0	24000	0	0	